

Stadmaken in de Binckhorst 2024

Context

Het project Stadmaken is een eerstejaars project voor studenten van de opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) van de Hogeschool Rotterdam. 100 eerstejaars studenten gaan aan de slag met tijdelijke (ruimtelijke) ingrepen en/of een evenement om ideeën voor lange termijn in het hier en nu te testen en te laten zien aan partners uit het gebied.

Het vakgebied van de RO-professional is in transitie. Gemeentes nemen een meer faciliterende rol in en burgers worden uitgenodigd om zelf meer initiatieven te nemen. Ontwikkelingen in de stad vinden in toenemende mate plaats op basis van samenwerking, co-creatie en ondernemerschap. De nieuwe omgevingswet ondersteunt deze ontwikkeling. Dit vertaalt zich in wijkgerichte aanpak door de gemeente en ruimte voor bottom-up initiatieven. Hiervoor zijn ruimtelijke professionals nodig die in staat zijn te werken op basis van de nieuwe rolverdeling en de transitie naar de participatiesamenleving verder vorm kunnen geven.

Dit project bereidt onze studenten voor op deze nieuwe rol in het veranderende werkveld. Ze leren omgaan met uiteenlopende belangen, complexiteit, onzekerheid en verandering. Tegelijkertijd worden ze midden in de praktijk geplaatst en ontwikkelen ze vaardigheden zoals onderzoeken, samenwerken, communiceren, initiatief nemen, verbinden, pionieren en ondernemen. De studenten gaan per klas (4 klassen) in groepen van 5-6 studenten de mogelijkheden van een locatie onderzoeken op lange en korte termijn. Wat kan hier over 20 jaar en wat kan hier deze zomer? Welke wensen en ideeën zijn er? Wie doet mee?

Doel is de potentie van de plek te laten zien door een ingreep op korte termijn. Dat kan een tijdelijke (ruimtelijke) ingreep, kortstondige activiteit of een andere vorm van community building zijn. De oplossing moet een meerwaarde bieden voor de wijk en zijn bewoners/ bezoekers/ ondernemers en hun betrekken bij de toekomst van dit gebied. Daarnaast moet de oplossing een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het gebied. De ideeën van de studenten worden getoetst op haalbaarheid en maatschappelijke relevantie.

Locatie

De locatie voor Stadmaken is de Binckhorst in Den Haag en dan specifiek het gebied rondom de Binckhaven. De Binckhorst was een groot industrieterrein met 3 binnenhavens langs het water van de Trekvljet. Sinds 2016 wordt het bedrijventerrein de Binckhorst langzaam omgevormd. Het wordt een groen en waterrijk gebied, aantrekkelijk om in te werken en te wonen. Het gebied ligt gunstig, vlak bij het centrum, de snelweg en het spoor.

Voor de Binckhorst is eind 2018 het Omgevingsplan Binckhorst gemaakt. Deze is ontstaan met inbreng van verschillende belanghebbenden in en buiten de wijk. Zoals bewoners, ondernemers, en andere professionals. Het omgevingsplan geeft kaders aan de veranderingen in de Binckhorst (Gemeente Den Haag, 2020).

Figuur 1 : de Binckhaven, bron: Gemeente Den Haag, 2023

Opgaven

De Binckhorst is een transformatiegebied; het gebied is in transitie van een industrieterrein gedomineerd door zwaar verkeer, naar een hoogwaardige, dichtbebouwde woon-werkomgeving met minimaal 5000 woningen en 80.000 m² bedrijfsruimte. In deze dichtbebouwde omgeving is ruimte voor groen, ontmoetingsplekken en langzaam verkeer verbindingen voor de fietser en de voetganger cruciaal. Omdat de transformatie lang duurt, worden deze voorzieningen niet op korte termijn of in een definitieve uitvoering gerealiseerd.

Tijdens de transformatie verandert de gebruikersgroep continu, omdat steeds meer mensen komen wonen, er andere bedrijven vestigen en andere werknemers aan de slag gaan. Er gaat inmiddels ook een groep kinderen in het net gestarte KC de Binck naar school. Er is vanuit deze nieuwe gebruikers een grote roep om onder andere sport- en spelfaciliteiten, vergroening, ontmoetingsplekken en het vergroten van de bereikbaarheid en lokale verblijfskwaliteit. Het is daarbij van belang dat lokale ontmoetingsplekken en voorzieningen veilig te bereiken zijn, ook voor bijvoorbeeld kinderen en mensen die slecht ter been zijn. De uitdaging is dat een deel van de bedrijvigheid blijft en moet samengaan met de nieuwe ontwikkelingen.

Voor het project "Stadmaken in de Binckhorst" gaan de studenten aan de slag met tijdelijke placetesting samen met betrokkenen. De Hogeschool heeft samenwerking gezocht met Movares, I'M BINCK en de Gemeente Den Haag. Zij zullen bij de start van het project de studenten van aanvullende informatie voorzien en begeleiden bij het betrekken van de stakeholders bij de aangewezen locaties. Zij geven aan welke partners de studenten wel en niet kunnen benaderen in het gebied, om meer informatie te verzamelen en te interviewen.

Concreet werken de studenten samen met een aantal partners in het gebied. Deze partners zijn mede-eigenaar van deze activiteit. De partners worden door de opleiding in overleg met Movares, I'M BINCK en de Gemeente Den Haag aangedragen. De partners zijn personen of instellingen die actief zijn in het gebied, veelal een ondernemer, (gebouw)eigenaar of initiatiefnemer.

Studenten uit de verbredende minor Stedenbouw van RO hebben een ontwerpend onderzoek in dit gebied uitgevoerd. Hun ontwerpvoorstellen dienen als inspiratie voor het vak Stadmaken. Zij worden aangevuld door eigen analyse van het gebied, interviews en observatie. In samenwerking met de partners en betrokken organisaties worden lange termijn ideeën op een kleine schaal bottom-up in de Binckhorst getest. Deze pilots kunnen ruimtelijke ingrepen zijn, die langzaam verkeer of bewegen in de buitenruimte stimuleren, maar ook middels een evenement bewustwording genereren en aandacht vragen voor verschillende vormen van mobiliteit en welzijn.

Overkoepelende opgave is dit jaar het creëren van verbindingen, visueel en fysiek, tussen de verschillende locaties/ontmoetingsplekken in het gebied en daar buiten. Dat kunnen langzaam verkeerroutes zijn of andere soorten verbindingen. Deze zijn locatie overstijgend en heel belangrijk voor de huidige en toekomstige gebruikers. Hoe kan je de verschillende functies en potentiële ontmoetingsplekken in de Binckhaven en omgeving verbinden middels aantrekkelijke routes en wandelingen? Hoe kun je ondernemers versterken dmv tijdelijke ingrepen en activiteiten? Hoe kan je bewoners en bezoekers uitnodigen het gebied te verkennen? Hoe kan een evenement katalysator zijn om de potentie van (de verschillende plekken in) de Binckhorst te ontdekken ondanks en misschien ook vanwege de transitie waar de wijk komende jaren zich nog in bevindt? Deze opgave is voor alle klassen.

Per klas is een locatie met een inhoudelijk zwaartepunt gedefinieerd en is een specifieke lokale partner betrokken. Het inhoudelijke zwaartepunt van de opgave per locatie dient nog te worden afgestemd met desbetreffende partner.

1. Locatie HAC:

De HAC locatie is een voormalige oude asfalt- en betoncentrale aan de Zonweg. Ontwikkelaar AM is eigenaar van het terrein. Zij hebben plannen voor tijdelijke padelbanen en een horeca paviljoen. Ook gebruiken de SUPBinckies de locatie als startpunt voor hun activiteiten. Het terrein is groot en biedt met de aanwezige kraanbaan, de kranen en de ligging aan het water potentieel veel mogelijkheden voor actieve ontmoeting; denk aan sport&spel, kinderactiviteiten, enz. Hoe kan je deze plek verder activeren en vergroenen? Hoe verbindt je deze plek met andere plekken en de omgeving?

Partners: AM, I'M BINCK, SUPBinckies, scholieren John Dewey College, exploitant padelbanen, ...

2. Locatie De Besturing:

Ateliercomplex De Besturing huisvest een groep van 28 ambachtelijke, creatieve gebruikers. Ze vertegenwoordigen verschillende disciplines: van leer, hout en metaalbewerking tot keramiek, fotografie, architectuur en ingrepen in de openbare ruimte en kunst. Dit complex laat mooi de identiteit van de plek zien. Hoe kan je de rijke historie van deze plek meer zichtbaar maken en nieuwe bewoners kennis met de historie laten maken? Hoe kan je kunst en cultuur inzetten om de plek weer te laden? Hoe verbindt je deze plek met andere plekken en de omgeving?

Partners: Stichting de Besturing, I'M BINCK, ...

3. Locatie Titaan / Caballerofabriek:

De Titaan is een mixed-use campus voor creatieve start- en scale-ups. Het gebouw zit op de kop van de Binckhaven en grenst aan de Caballerofabriek, een verzamelgebouw waar veel creatieve ondernemers zitten. Een groot deel van de buitenruimte wordt wel gedomineerd door parkeren. Hoe kan je hier een plek voor ontmoeting realiseren die bijdraagt aan het innovatieve en creatieve karakter van het gebied? Hoe verbindt je deze plek met andere plekken en de omgeving?

Partners: Unknown Group (Titaan), ondernemers Titaan en Caballerofabriek, ...

4. Locatie kade bij de Kompaan

De Kompaan is een brouwerij aan de Binckhaven. Langs deze kade zijn er mogelijkheden voor tijdelijke ruimtelijke ingrepen om de havenidentiteit te laten beleven. Denk aan een buurtcafé, optredens of een evenement waar verschillende gebruikers van het gebied elkaar kunnen ontmoeten. Hoe kan je deze plek verder activeren en vergroenen? Hoe verbindt je deze plek met andere plekken en de omgeving?

Partners: Kompaan, Secrid, Greenfox, ...

Belangrijke data

- **Dinsdag 27 februari 9-12 uur**
Kick-off op locatie en excursie/rondleiding
- **Vrijdag 12 april 9-12 uur**
Tussenpresentatie analyse en eerste ideeën studenten op locatie
- **Vrijdag 7 juni 15-17 uur**
Evenement op locatie en presentatie studenten

Stadmaken op locatie

Om een beeld te geven wat het vak Stadmaken kan zijn, zie hieronder resultaten van eerdere jaren:

- Stadmaken in Hillesluis 2021, brochure: https://issuu.com/emiopzuid/docs/220210_ontwerp_editie_6
- Stadmaken op het Unilever terrein in Rotterdam ism VORM 2023, film: https://youtu.be/PFIYK_LRKLk
- Stadmaken in Feijenoord 2022: Impressies van de door de studenten gerealiseerde ingrepen hieronder!

Tijdelijk regenboog zebrapad Oranjeboomstraat, Rotterdam Zuid

Mobiel bijenhotel ism scholen Oranjeboomstraat, Rotterdam Zuid

Vlaggen om bomen zorgen voor identiteit/herkenning en afremmen auto's Oranjeboomstraat, Rotterdam Zuid

Samen stadmaken met alle betrokkenen in de Oranjeboomstraat, Rotterdam Zuid

ORANJEDROOM

STRAAT

VR, 10.06.22

15:00 - 17:00

VERBETERING VAN DE STRAAT HELPT HET KLIMAAT

Insecten huis voor bijen

-Op te hoek van de middenberm voor de voormalige Wihelminakerk

ORANJEBOOMSTRAAT, WAT BETEKEN JIJ?

Teken jouw Oranjeboomstraat

-Kruising Steven Hoogendijkstraat/ Oranjeboomstraat (hoek bij basketbalring)

WATERSTRAAT

Zwembad

-Nassauhaven 40, op de middenberm tegenover de moskee.

EEN FRIS EN GROEN STATION ZUID!

Bloempotten verven en zaadjes planten

-Station Zuid

ONTWERP JOUW ORANJEBOOMSTRAAT

Oranjeboomstraat ontwerpen

-Kruising Oranjeboomstraat/ Damstraat. Op de stoep voor de winkels.

KOFFIE BRENGT SAMEN

Koffie drinken

-Kruising oranjeboomstraat/ Damstraat. Op middenberm versteende stuk, dat kleinere versteende stuk.

ORANJEBLOEMSTRAAT

Bloempotten verven en zaadjes planten

-Kruising Oranjeboomstraat/ Damstraat. Op middenberm versteende stuk. Noordkant

ORANJEBOOMPRAAT

Quiz

-Kruising oranjeboomstraat/ Damstraat. Op middenberm versteende stuk, dat kleinere versteende stuk.

SAMEN ONDER DE ORANJEBOOM

Broodjes maken en verblijf plek creëren

-Rechter Middenberm van Oranjeboomstraat bij Station Zuid

ONTDEK! ORANJEBOOMSTRAAT

Expositie met foto's van vroeger

-Middenberm (voor SKAR)

BLOEMPIES IN FIJNOORD

Bloempotten verven

-Kruising Oranjeboomstraat/ Damstraat. Op middenberm versteende stuk. Noordkant

GEZELLIG OP ZUID

Braderie voor de bewoners

-Station Zuid

FUNNY STREETS

Gekleurd zebrapad aanleggen

-Station Zuid

ORANJEBROODSTRAAT

Broodjes maken

-Oranjeboomstraat

RO.Hogeschool.Rotterdam

Ruimtelijkeontwikkelinghr

Centre of Expertise
Social Innovation
Rotterdam Zuid

Voor een dag hebben studenten van de Hogeschool Rotterdam, opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling de Oranjeboomstraat in Rotterdam Zuid omgetoverd in de Oranjedroomstraat.